

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Universiteit Brussel

datum	1. Inleiding
5 december 2012	Bij brief van 19 april 2012 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool Universiteit Brussel te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse
onderwerp	Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor of Arts in de toegepaste
Accreditatierapport en -besluit (000461)	taalkunde (academisch gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 19 april 2012 en
bijlage	ontvankelijk verklaard op 10 juli 2012.

1

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willy Clijsters, emeritus hoogleraar Universiteit Hasselt 'Zakelijk en economisch Frans', coördinator van een reeks EU-projecten en van de multimediasoftware voor taaldocenten.

Leden:

- Jean Klein, emeritus hoogleraar Universiteit van Mons-Hainout, lid van een aantal vooraanstaande organisaties op het gebied van Duitstalig onderwijs;
- Gheorghe Nicolaescu, universitair hoofddocent Universiteit van Boekarest Duitse en Nederlandse letterkunde, literair vertalen en vertaalwetenschap, publiceert;
- Marinel Gerritsen, hoogleraar interculturele communicatie aan de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, voorheen verbonden aan verschillende universiteiten;
- Jo Bardoel, hoogleraar Journalistiek en Media aan de Radboud Universiteit Nijmegen en senioronderzoeker bij ASCoR, The Amsterdam School of Communications Research aan de Universiteit van Amsterdam;
- Een student-lid ontbrak. Het evaluatieorgaan, de VLHORA, meldt dat geen student-lid kon worden voorgedragen wegens overmacht. De VLHORA gaf aan dat de commissie tijdens de visitatie studenten uitgebreid heeft bevraagd en dat het studentenperspectief aldus werd meegenomen.

Secretaris:

- Annelies Bloem, secretaris VLHORA.

2. Formele overwegingen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie ziet dat de opleiding op een duidelijke manier algemene en domeinspecifieke doelstellingen heeft geformuleerd die weldoordacht zijn omschreven. De opleiding heeft ervoor gezorgd dat haar competenties overeenkomen met de competenties zoals deze worden beschreven in het Structuurdecreet en het domeinspecifiek referentiekader. De commissie is van oordeel dat in de bachelor voldoende aandacht wordt besteed aan academische vaardigheden, zoals academisch schrijven en methodes van onderzoek. Ze heeft vastgesteld dat de HUB gebruik maakt van de Brusselse multiculturele en multilinguale context, maar ze vindt dat dit nog mag worden geïntensifieerd.

De commissie vindt het positief dat men gebruik heeft gemaakt van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (Common European Framework) om het niveau van eindcompetenties aan te duiden. Op basis van door werkgroepen opgestelde eindcompetenties werden in het voorjaar van 2008 domeinspecifieke competenties geformuleerd voor de verschillende leerlijnen. In 2009 werd het volledig competentieprofiel besproken binnen de academische opleidingen van de HUB. In 2010 werd het competentieprofiel voorgelegd aan de resonantieraad. De commissie vindt het positief dat de opleiding een goede mondelinge en schriftelijke beheersing van het Nederlands centraal stelt.

Programma

De commissie waardeert de voortdurende innovatie binnen het programma op basis van de ervaringen en de diverse evaluaties. Op die manier is de inhoud steeds beter afgestemd op de realisatie van de doelstellingen. Ook de diverse instrumenten om te toetsen of de inhoud effectief overeenstemt met de doelstellingen zijn een pluspunt. In het kader van de academisering hebben vooral wetenschappelijke competenties meer aandacht gekregen. De resonantieraad signaleert een duidelijke spanning tussen de nieuwe academische

Pagina 3 van 10 oriëntatie van het programma en de praktijkgerichtheid die men in het verleden altijd heeft gewaardeerd.

De commissie waardeert het dat recent veel inspanningen werden geleverd op het vlak van onderwijs in academische vaardigheden, statistiek en methodologie. De integratie van academische aspecten in het onderwijs kan echter nog worden verbeterd in de bachelor. De commissie juicht de professionele gerichtheid van het programma toe. Ze betreurt dat er geen verplichte stage bestaat en vraagt de opleiding om op dit vlak creatief te zijn. Zo zou men studenten een snuffelstage of een onderzoeksstage kunnen laten uitvoeren. De bachelorproef is een verplicht opleidingsonderdeel. Het is een werkstuk op academisch niveau over een zelfstandig gevoerde studie binnen de onderzoeksgebieden van de opleiding Toegepaste taalkunde. De commissie heeft vastgesteld dat vaak enkel literatuuronderzoek wordt uitgevoerd en in weinig scripties aandacht wordt besteed aan de methodologie van het onderzoek.

De leerlijncommissie bewaakt de samenhang van het curriculum en de volgtijdelijkheid. In de opleiding wordt slechts een beperkt aantal vakoverschrijdende elementen opgenomen. De commissie heeft vastgesteld dat de bacheloropleiding een adequate voorbereiding biedt op de masters. Het aanbod aan keuzevakken draagt hier zeker toe bij. De commissie merkt echter op dat het verplichte programma van de bachelor in mindere mate een voorbereiding vormt op de master Journalistiek. De studenten waarderen de mogelijkheden om buiten het curriculum keuzevakken op te nemen.

De academisch gerichte bacheloropleiding bestaat uit 3 studiejaren van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. De opleiding voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een academisch gerichte bachelor.

De commissie heeft kunnen vaststellen dat alle metingen over studietijd openbaar zijn en zowel door studenten als docenten kunnen worden geraadpleegd via intranet. De commissie waardeert deze openheid omtrent de meetresultaten. Ze raadt de bacheloropleiding aan om de studielast te blijven bewaken en de nodige maatregelen te nemen indien men niet aan de ondergrens komt.

De commissie vraagt de bacheloropleiding een globaal didactisch concept uit te werken, waarbij de interactieve mogelijkheden van ICT maximaal benut worden, startend met 'begeleid leren', evoluerend over 'begeleid zelfstandig leren' naar 'kritisch zelfstandig leren'. Het digitale leerplatform HUBwise is overzichtelijk en degelijk uitgebouwd, maar het gebruik van de interactieve mogelijkheden van ICT moet volgens de commissie verder worden ontwikkeld.

De commissie waardeert de brede reflectie over de gebruikte toetsvormen. In het voorjaar van 2009 heeft de opleiding een toetsinventaris opgemaakt. Op basis van besprekingen hierrond in de leerlijncommissie heeft de opleiding een toetsvisie opgesteld. De commissie apprecieert de progressie in leerdoelen over de leerjaren heen van kennen naar analyseren en evalueren, evenals het evenwicht tussen formatieve en summatieve evaluaties en de variatie in de toetsvormen. De dienst Planning organiseert de examens volgens een vastgelegde procedure. De commissie merkt op dat de consistentie in de beoordelingen van de bachelorpaper een punt van zorg is.

Pagina 4 van 10 De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bachelor. De commissie dringt erop aan uit te kijken naar mogelijkheden om de instroom te verbreden. De Brusselse context biedt daartoe vele mogelijkheden. De commissie heeft vastgesteld dat de bacheloropleiding geen diagnostische toets voor de vreemde talen aan het begin van het academiejaar afneemt en raadt derhalve de opleiding aan om dit alsnog te organiseren, zodat de studenten een idee krijgen van het van hen verwachte niveau in de vreemde talen. Het aanbod aan schakel- en voorbereidingsprogramma's voldoet aan de behoefte, vermits 10 procent van de studenten een geïndividualiseerd programma volgt.

Inzet van personeel

De commissie heeft vastgesteld dat het personeel gekwalificeerd is voor de onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. Bij sollicitatiegesprekken moeten nieuwe kandidaten een proefles geven. Tijdens evaluatie- en functioneringsgesprekken worden onder meer door de decaan de evaluaties van de onderwijskwaliteit ter sprake gebracht. De docent maakt samen met de teamcoördinator, de faculteitscoördinator en de decaan afspraken rond zijn individuele takenpakket. Ook de onderzoekstijd wordt duidelijk afgelijnd. De HUB hanteert een degelijk personeelsbeleid, zodat docenten zich kunnen professionaliseren in een bepaald domein.

De commissie heeft vastgesteld dat de wetenschappelijke en/of professionele achtergrond van het personeel niet altijd aansluit bij de opleiding en het vak waarin onderwijs wordt gegeven. Ze raadt de opleiding aan om zittend personeel om te scholen zodat het onderzoek op het specifieke terrein van de opleiding kan doen, en vraagt de opleiding ook om te eisen dat de onderzoekstijd besteed wordt aan topics die hierop betrekking hebben. Met het oog op efficiëntie en het creëren van een voldoende kritische massa, moet een beperkt aantal duidelijke onderzoekszwaartepunten binnen de disciplines van de toegepaste taalkunde worden vastgelegd. In het strategie- en werkingsplan van 2009-2010 werd het stimuleren van internationale docentenuitwisselingen als een prioriteit opgenomen, waardoor in 2011 de docentenuitwisselingen worden opgevoerd.

Gemiddeld bedraagt het aantal studenten per voltijdse eenheid 8,14. De commissie heeft vastgesteld dat de ratio docent-student nogal verschilt tussen de opleidingen en vraagt om deze ongelijkheid te herbekijken. Voor de bacheloropleiding bedraagt deze ratio 14,57. De commissie vindt dat het praktijkpersoneel zou moeten uitgebreid worden in de bacheloropleiding. De verdeling onderwijs-onderzoek in de taakomschrijving lijkt in orde. Tijdens de gesprekken met het onderwijzend personeel is gebleken dat de onderzoekstijd en daarmee de onderzoeksoutput in het gedrang komen omwille van de vele onderwijs- en organisatorische taken. De commissie dringt er bij de opleiding op aan een duidelijk taaktoerekeningsmodel op te stellen, aan de hand waarvan docenten zich kunnen realiseren hoeveel tijd ze voor welke taken hebben.

Voorzieningen

De faculteit Taal & Letteren bevindt zich op de campus Stormstraat. De commissie zag een mooie behuizing 'in het hart van Europa' en centraal gelegen in Brussel. Ze heeft vastgesteld dat de opleidingen over een degelijke bibliotheekcollectie beschikken. Alle docenten beschikken over een kantoorruimte. De commissie vraagt de HUB om de bibliotheek (en het gebouw) meer open te stellen.

De commissie heeft vastgesteld dat er een bijzondere begeleiding is voor instromende studenten en een uitgebreide studiebegeleiding voor verschillende doelgroepen. Ze vraagt

Pagina 5 van 10 de opleiding om voortaan eveneens aandacht te schenken aan excellente studenten. De commissie waardeert het geautomatiseerde systeem voor de studietrajectbegeleiding. Dit laat systematisch toe studenten uit te nodigen voor een gesprek als ze niet genoeg rendement behaald hebben. De commissie vindt dan ook dat dit als voorbeeld kan dienen. Ze apprecieert het eveneens dat afhakers worden uitgenodigd voor een exitgesprek.

Interne kwaliteitszorg

De commissie heeft vastgesteld dat de kwaliteitszorg degelijk is uitgebouwd binnen de faculteit Taal & Letteren. In het kwaliteitshandboek, dat online te raadplegen is, staan alle krijtlijnen uitgetekend. De focus van het kwaliteitszorgsysteem ligt op permanente verbetering.

De commissie heeft gezien dat remediëringsplannen naar aanleiding van de meetresultaten worden uitgewerkt en opgevolgd. Elk jaar formuleren elke dienst en opleiding binnen de HUB een strategie en werkingsplan waarin een aantal taakstellingen centraal staat. Daarnaast worden sterkten en zwakten naar voor gebracht door middel van een accreditatiescan. Aan de hand van het vorige visitatierapport stippelde het departement prioriteiten voor opvolging uit. De verbeteringsacties werden opgevolgd tijdens elke vergadering van de departementale commissie Onderwijskwaliteitszorg.

Uit de gesprekken is gebleken dat studenten en medewerkers in voldoende mate bij de organisatie van het onderwijs worden betrokken. Sinds kort wordt ook het werkveld actief betrokken bij de samenstelling van het curriculum, dankzij de resonantieraad. De commissie heeft vastgesteld dat de alumniwerking en het betrekken van de alumni bij de opleidingen nog in de kinderschoenen staan. Dit dient structureler te worden uitgebouwd.

Resultaten

Uit diverse getuigenissen blijkt het onderwijs op niveau te zijn. Bovendien is de commissie van oordeel dat het onderwijs studentgericht is. Ze heeft ook vastgesteld dat de onderzoekserichtheid in de opleiding aanwezig is. De bacheloropleiding bereidt in voldoende mate voor op de masters, maar de commissie vindt de bachelorpapers van een heterogeen niveau. Zij vraagt ook aandacht voor het academisch niveau van de inhoud van sommige bachelorpapers. De keuze voor een literatuurstudie valt te begrijpen, maar er moet consistentie zijn in de beoordelingen. Tijdens de gesprekken met laatstejaarsstudenten noteerde de commissie de vraag naar de hogeschool toe om te investeren in naambekendheid, zodat toekomstige werknemers op de hoogte zijn van de kwaliteit van hun diploma en de HUB beter kennen. De commissie onderschrijft deze wens. Momenteel neemt ongeveer de helft van de studenten uit het derde bachelorjaar deel aan een Erasmusuitwisseling. Deze uitwisselingen duren meestal één semester. De commissie waardeert het aantal uitgaande studenten en stimuleert de opleiding om dit aantal verder te verhogen.

De opleiding heeft verschillende streefcijfers geformuleerd. Uit de analyses van het onderwijsrendement kan de commissie vaststellen dat de eerstejaarsstudenten het beoogde onderwijsrendement niet halen. Slechts 42,1 procent van alle eerstejaarsstudenten haalde credits voor meer dan 75 procent van de studiepunten in het jaarprogramma. Het studierendement van de bachelor lijkt dus veeleer laag, maar gezien de situatie elders lijkt dit normaal, ofschoon de opleiding hiervoor best aandacht blijft hebben.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden.

De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is reeds duidelijk zichtbaar en de reeds gerealiseerde plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gehaald;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in februari 2011 een opleiding aantrof die behoorlijke vorderingen heeft gemaakt in het academiseringsproces en reeds resultaten neerzet rond academisering. De commissie vraagt onder andere aandacht voor de integratie van academische aspecten in het onderwijs en het academisch niveau van de bachelorpapers.

Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat het vertrouwen van de commissie gerechtvaardigd is dat de opleiding voldoende inspanningen zal doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Universiteit Brussel

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Universiteit Brussel goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2018-2019.

Den Haag, 5 december 2012

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

– naam instelling	Hogeschool Universiteit Brussel
– adres instelling	Warmoesberg 26, B-1000 Brussel
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen	nvt
– studietraject voor werkstudenten	nvt
– vestiging opleiding	Brussel
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Toegepaste taalkunde